

ZÁPIS ZE SEMINÁŘE „ZÁŽITKOVÁ PEDAGOGIKA S PŘESAHEM DO SOCIÁLNÍHO TÉMATU“

Datum: 23. 5. 2018

Místo: Kancelář MAS Vladař, Masarykovo nám. 22, Podbořany

Přítomní: dle prezenční listiny

Cílová skupina: učitelky a učitelé ZŠ, SŠ, rodiče, příp. členové dalších organizací podílejících se na vzdělávání

Program: viz specifikace v pozvánce

Lektor: Daniel DVOŘÁK, spolek Metaculture, z. s.

Lektor nejprve ve stručnosti představil spolek Metaculture, který se věnuje tématu předsudků ve společnosti v celé mohutné šíři tohoto fenoménu. Cílem Metaculture je atraktivní a hravou formou bourat předsudky v nás a vytvářet pozitivní sociální stereotypy.

Dále proběhlo seznámení se účastníků a představení průběhu běžného programu, který Metaculture nabízí školám i pedagogům. Vzhledem k nízkému počtu účastníků na semináři lektor navrhl, abychom nedělali aktivity pro velké skupiny, které by stejně byly v daném počtu bez efektu, a abychom se s nimi jen seznámili.

Z toho důvodu jsme přeskočili blok sestavování pravidel, který ale při programech s dětmi hraje důležitou roli a nesmí nikdy být opomenut, Naše malá skupina si pravidla ujasnila velmi rychle a nebylo nutné této aktivitě věnovat více času.

Pak jsme již přešli k ukázkám aktivit, které mají tzv. prolomit ledy a uvést žáky do tématu. Nejprve jsme si vyzkoušeli aktivitu „Kdo z nás je ...?“ Měli jsme odpovídat na lektorovy otázky tak, že se stoupneme k němu, pokud si myslíme, že je odpověď na jeho otázku kladná, anebo co nejdále od něj, pokud si myslíme, že je odpověď negativní. Ptal se třeba, zda si myslíme, že holduje punkové hudbě, zda rád peče sladké, zda je ženatý, zda má dítě apod. Již při této aktivitě bylo zajímavé sledovat, jak si o člověku děláme úsudek podle vzhledu, aniž bychom o člověku cokoliv tušili. A tak např. ač lektor vypadal velmi netradičně (měl účes s dredy, poměrně nekonvenční oblečení) a jeho vzhled sváděl k domněnce, že holduje netradičním hudebním stylům a rozhodně neholduje domácím pracím, opak byl pravdou. Uvědomili jsme si, že předsudky si vytváříme již od prvního setkání s člověkem.

Pak jsme si vyzkoušeli aktivitu nazvanou Maska. Lektor se stylizoval do Bezdomovce a naším úkolem bylo vyslovovat asociace, které nás pod slovem bezdomovec napadnou. Tyto asociace jeden z nás zapisoval na tabuli. Na flip chartu se tak objevilo např. člověk bez střechy nad hlavou, smrad, alkoholismus, lenost, nebezpečí, osamělost apod. Pak jsme probírali jeden bod po druhém a diskutovali jsme o tom, zda tvrzení uvedené v tomto bodě skutečně platí pro všechny bezdomovce. Nakonec jsme zjistili, že jediné, co mají všichni bezdomovci společné, je to, že jsou skutečně bez domova. Někteří ale nejsou alkoholicí, mnozí nesmrdí, mnozí mají přátele a nejsou tedy osamělí, mnozí pracují a nejsou tedy líní, mnozí nespí v popelnících, ale mají provizorní, v rámci možností dobře udržovaná obydlí atd. Opět jsme si ověřili, jak rychle onálepkujeme člověka na základě obecných představ, které však zdaleka nevystihují realitu, ale pouze ji bagatelizují.

Další aktivitou, kterou jsme si prožili, byla tečkovaná. Se zavřenýma očima jsme se postavili do kruhu a lektor každému z nás na čelo nalepil tečku různé barvi. Beze slov jsme se potom měli seskupit do skupin podle barev teček. Jeden z nás přitom dostal tečku, kterou neměla žádná skupina. Postupně jej tak všichni odmítli a on zažil pocit vyloučení. Lektor nás upozornil, že ve třídě je tuto aktivitu nutné dělat velmi opatrně, abychom některým dětem, které si touto situací prochází v reálném životě, nezpůsobili ještě větší trauma. Ve třídě jsou tak vždy minimálně dva členové, kteří mají jinou barvu tečky než ostatní – nakonec zůstanou vyloučení, ale nejsou v tomto pocitu osamoceni. Je také dobré nechat tento pocit zakusit různým třídním „haurům“ podle doporučení pedagoga. Zjistili jsme, že zažít pocit vyloučení je opravdu nepřijemné.

Nad každou aktivitou jsme pak diskutovali, abychom si uvědomili, že předsudky má každý z nás a že je velmi těžké se od nich oprostit, avšak že to není nemožné.

Poslední aktivitou, kterou jsme si v rámci semináře vyzkoušeli na vlastní kůži bylo tzv. hraní rolí. Dva z nás představovali romský manželský pár, který vyrazil do luxusní restaurace na večeři, protože manžel dostal nečekané prémie v práci. Další z nás hrál obsluhu restaurace, která od vlastníka podniku dostala pokyn nepouštět do restaurace Romy a měla je tedy za úkol z podniku vypovědět. Dalšími rolemi byly role vlastníka podniku a role nestranného pozorovatele. Poté jsme si přehráli scénku, kdy si pár chtěl objednat, ale servírka je musela vyhodit. Servírka se v této roli cítila velmi špatně, ale trvala na odchodu, manželé byli zpočátku rozčarování, v manželce postupně narůstal vztek a agresivita, nepříjemné to bylo nakonec i majiteli, který měl svůj pokyn nakonec zrealizovat sám a nepříjemné to bylo i ostatním hostům restaurace. Situace byla skutečně velmi vyhrcoená a všichni jsme se shodli na tom, že bychom se do podobné situace nechtěli dostat. Mnozí jsme si uvědomili, jak hloupě se někdy chováme. Diskutovali jsme také o tom, co bychom udělali jako nestranní pozorovatelé, zda bychom se přidali na stranu manželského páru či vlastníka restaurace a proč.

Celkově v nás aktivity zanechaly hluboký dojem a uvědomili jsme si, jak předsudky často formují naše jednání.

Na závěr semináře nás lektor seznámil s netradiční formou boje proti předsudkům – s tvorbou krátkých animovaných filmů, ve kterých se děti pod vedením odborníků věnují nějaké sociálnímu fenoménu souvisejícímu s předsudky. Promítli jsme si několik žákovských filmů a velmi stručně pohovořili o možnosti naučit se na kurzu Metaculture několik základních animátorských technik běžně použitelných v běžných školách disponujících běžnou technikou.

Ve všech přítomných toto pojetí výuky sociálních témat vyvolalo velké nadšení a všichni přítomní projevíli zájem se podobného školení zúčastnit. Klasifikovali takovou dovednost (schopnost vyrobit animovaný film) za dovednost užitečnou nejen v občanské výchově, ale i v jiných předmětech.

Zapsala:

Zdenka Lněničková (výkonný manažer MAP ORP Podbořany)